

Kommitténs sammanträde

Tid

8.6.2020 kl. 9.00–12.00

Mötet hålls via Teams

Deltagare

Pasi Moisio, ordförande (x)

Kirsi Varhila, social- och hälsovårdsministeriet, 1:a vice ordförande (x)

Heli Backman, social- och hälsovårdsministeriet, 2:a vice ordförande (fr.o.m. 4.6.2020) (x)

Liisa Siika-aho, social- och hälsovårdsministeriet, 3:e vice ordförande (fr.o.m. 4.6.2020) (x)

Medlemmar:

Tarja Filatov, Socialdemokratiska riksdagsgruppen (-)

- ersättare Matias Mäkynen, Socialdemokratiska riksdagsgruppen (-)

Riikka Slunga-Poutsalo, Sannfinländarnas riksdagsgrupp (x)

- ersättare Riikka Purra, Sannfinländarnas riksdagsgrupp

Juhana Vartiainen, Samlingspartiets riksdagsgrupp (x)

- ersättare Elina Lepomäki, Samlingspartiets riksdagsgrupp

Anu Vehviläinen, Centerns riksdagsgrupp (-)

- ersättare Pekka Aittakumpu, Centerns riksdagsgrupp (-)

Bella Forsgrén, Gröna riksdagsgruppen (x)

- ersättare Noora Koponen, Gröna riksdagsgruppen

Anna Kontula, Vänsterförbundets riksdagsgrupp (x)

- ersättare Paavo Arhinmäki, Vänsterförbundets riksdagsgrupp

Anders Norrback, Svenska riksdagsgruppen (x)

- ersättare Veronica Rehn-Kivi, Svenska riksdagsgruppen

Sari Essayah, Kristdemokratiska riksdagsgruppen (x)

- ersättare Antero Laukkanen, Kristdemokratiska riksdagsgruppen

Harry Harkimo, Liike Nyt-rörelsens riksdagsgrupp (-)

Permanent sakkunniga:

Marjaana Maisonlahti, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Raimo Antila, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Mikko Horko, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Hannu Ijäs, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Essi Rentola, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Eveliina Pöyhönen, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Ulla Hämmäläinen, finansministeriet (x)

Kimmo Ruth, arbets- och näringsministeriet (x)

Virpi Hiltunen, undervisnings- och kulturministeriet (x)

Susanna Siitonen, justitieministeriet (x)

Tommi Laanti, miljöministeriet (-)

Outi Antila, Folkpensionsanstalten (x)

Antti Koivula, Arbetshälsoinstitutet (x)

Heikki Hiilamo, Institutet för hälsa och välfärd (x)

Jaakko Kiander, Pensionsskyddscentralen (x)

Ilkka Oksala, Finlands näringsliv EK (x)

Jorma Palola, KT Kommunarbetsgivarna (x)

Janne Makkula, Företagarna i Finland (x)

Saana Siekkinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf (x)

Katarina Murto, STTK rf (x)

Pekka Piispanen, Akava (x)

Hanna Tainio, Finlands Kommunförbund (x)

Eija Koivuranta, SOSTE Finlands Social och hälsa rf (x)

Eero Löytömäki, Ungdomssektorns takorganisation i Finland Allians rf (x)

Sari Kokko, Handikappforum rf (x)

Sekreterare:

Milja Tiainen, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Marko Leimio, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Susanna Rahkonen, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Markus Kanerva, statsrådets kansli (x)

Krista Ruuskanen, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Kommunikation:

Tuulia Nieminen, social- och hälsovårdsministeriet (x)

Föredragningslista

kl. 8.50

Testning av Teams-anslutningen

kl. 9.00

Mötet

1. Öppnande av mötet

Ordförande Pasi Moisio öppnade mötet och hälsade deltagarna välkomna.

2. Kort presentation

Deltagarna presenterade sig.

3. Godkännande av protokollet från föregående möte (bilaga 1)

Protokollet från föregående möte godkändes enligt bilagan.

4. Inrättande av ett nytt kommittéväsende (bilaga 2)

Ordföranden presenterade planerna för inrättande av ett nytt kommittéväsende, principerna för kommittéarbetet och inledande av arbetet. I bilagan beskrivs principer och processer för kommitténs arbete.

5. Kommitténs kommunikation

Tuulia Nieminen, som ansvarar för kommunikationen om reformen av den sociala tryggheten, presenterade kommitténs kommunikationsprinciper och -planer. Det önskas att man på finska inte använder förkortningen "sotu" i samband kommittén för social trygghet och reformen av den sociala tryggheten. Det påpekades att det är svårt att undvika att förkortningen slår rot i språkbruket om man inte snabbt hittar på en annan förkortning. Som ersättande finsk förkortning föreslogs "sosturva".

6. Kommitténs öppna och gemensamma informationsgrund

Forsknings- och utvärderingssektionens ordförande Essi Rentola redogjorde för planeringen och utformningen av kommitténs informationsgrund och gav en koncis allmän beskrivning av det nuvarande systemet för social trygghet i Finland.

7. DISKUSSION I

Kommittén diskuterade målen med samt principerna och informationsunderlaget för kommittéarbetet.

Avseende informationsunderlaget och den allmänna beskrivningen lyftes fram barnens ställning samt internationella jämförelser av de utgifter och avgifter som hänför sig till social trygghet. Det påpekades att sysselsättningstjänsterna också är väsentliga med tanke på den sociala tryggheten.

Det framhölls att kommittén ska dra nytta av resultaten från Toimi-projektet.

Det frågades efter preciseringar på vad som avses med att de permanenta sakkunniga har en viktig roll i att stödja kommittén på vägen till enighet. Ordföranden konstaterade att de permanenta sakkunniga och tjänstemännen spelar en viktig roll i att tillhandahålla information, bredda på perspektivet i diskussionerna och lägga fram alternativ som stöd för de parlamentariska kommittémedlemmarnas beslutsfattande. Detta möjliggör också kommittéarbete som omspannar flera valperioder. De permanenta sakkunniga har dessutom en viktig roll i samordningen av kommitténs och sektionernas arbete. Ordföranden konstaterade vidare att man härvid har iakttagit det som i tillsättningsbeslutet fastställs om kommitténs medlemmar och permanenta sakkunniga. Det är bra att frågan tas upp för diskussion.

Det föreslogs att kommittén och sektionerna skulle ha korta gemensamma sammanträden för statusuppföljning av arbetet ungefär var tredje månad.

Enligt tillsättningsbeslutet ska kommittén i det inledande skedet också bereda förslag som den sittande regeringen hinner reagera på. Det framfördes önskemål om att kommittén, såvitt det är möjligt, gällande små och snabbt genomförbara reformer bör driva fram dem under innevarande valperiod.

Det framfördes att samordning av kommittéarbetet och regeringsperiodens projekt bör övervägas, exempelvis gällande sysselsättningsmålen och reformen av lagen om utkomststöd. Aktuell information om dessa projekt ska stå till kommitténs förfogande. Eveliina Pöyhönen, permanent sakkunnig i kommittén, är ordförande för arbetsgruppen för reform av

lagen om utkomststöd. Hon håller kommittén underrättad om hur arbetet framskrider. Kommitténs arbete ska också integreras i hanteringen och eftervården av coronakrisen, som sannolikt kommer att fortsätta under följande valperiod. Det konstaterades att det i detta sammanhang kunde vara bra att även överväga strukturreformer.

Det fastställdes att det material som behandlats på kommitténs och sektionernas sammanträden ska fogas till det offentliga informationsunderlaget. Av materialet ska tydligt framgå att det inte är fråga om åsikter eller ståndpunkter som kommittén eller sektionen antagit. Materialet ska med andra ord inramas på passande sätt. Det framhölls att det inom reformen av den sociala tryggheten finns en inbyggd spänning mellan dels att trygga utkomsten, dels att se till att den offentliga finansieringen räcker till och det finns incitament för arbete. Detta utgör också en utmaning för kommunikationen om reformen. Det konstaterades att det behövs utrymme och tid för att bygga upp förtroende genom interna diskussioner och överläggningar. Det ska också vara möjligt att utbyta åsikter och synpunkter.

Bilaga 2 om principerna för kommittéarbetet antogs som underlag för kommitténs och sektionernas arbetsprinciper, processer och metoder.

PAUS

8. Problem i den sociala tryggheten: Sammanställning av förhandsuppgifter (bilaga 3 och 4)

Kommitténs 3:e vice ordförande Liisa Siika-aho presenterade synpunkter om problemen i den nuvarande sociala tryggheten i Finland, som kommittémedlemmar och permanenta sakkunniga hade skickat in. Sammanställningarna i bilagorna representerar inte kommitténs eniga åsikter, synpunkter eller ställningstaganden. I sammanställningarna kan urskiljas fyra tematiska helheter, nämligen

- **komplexiteten i den sociala tryggheten**
- **harmonisering av förvärvsarbete och social trygghet**
- **minimiskydd, grundskydd och boende**
- **samordning av tjänster och förmåner.**

9. DISKUSSION II

Kommittén diskuterade definitionerna av de olika problemsfärerna.

Det påpekades i diskussionen att alla förmånstagare inte är i behov av (tung) social- och hälsovårdstjänster eller sysselsättningstjänster. Det handlar om att rikta in tjänsterna rätt. En del av de tjänster som behövs, men som för närvarande är otillräckliga, är tunga, mångprofessionella tjänster, och en del är lätta, förebyggande tjänster. Alla problem som är förknippade med låg eller ingen inkomst kan inte lösas genom att tillhandahålla service. Tjänster och förmåner administreras på olika sätt och avskilt från varandra, vilket har gjort det omöjligt att genomföra samtidiga reformer på bägge områdena. En viktig fråga för genomförandet av den sociala tryggheten med avseende på tjänsterna och förmånerna är informationsöverföring respektive dataskydd. Ibland överförs information i en riktning, medan responsen inte förmedlas åt andra hållet, vilket försvårar samordningen av förmånerna och tjänsterna.

Det framhölls att den sociala trygghetens viktigaste syfte är att varje invånare i Finland kan vara en aktiv medlem av samhället.

Det noterades att ett av de problem som eventuellt går att lösa snabbt är att arbetsförmögna/sjuka personer betalas utkomstskydd när de inte har rätt till invaliditetsförmåner. Dessutom finns det arbetsförmögna personer som inte heller har rätt till utkomstskydd. Oftast har det inte gjorts någon bedömning av servicebehovet, varigenom personerna inte nödvändigtvis har fått anpassade tjänster för exempelvis rehabilitering.

Det framhölls att ett sätt att avhjälpa komplexiteten i den sociala tryggheten är att ta fram mer lättbegripliga beskrivningar av systemet för allmänheten, till exempel med hjälp av digitala medel. Visserligen kan detta leda till att människorna inte längre kan greppa grunderna för besluten för att kunna begära omprövning (rättssäkerhet, god förvaltning).

Det påpekades att det går att få fram konkreta förbättringar på vissa frågor under komplexitetstemat. Å andra sidan är det inte alltid lätt att hitta lämpliga lösningar.

Det fastställdes att de första problemområdena som ska tas upp för granskning är komplexiteten i den sociala tryggheten samt ställningen av de facto arbetslösa personer.

10. Sammanträden och seminarier under hösten

Kommitténs sammanträden under hösten: måndag 28.9.2020, måndag 2.11.2020 och måndag 23.11.2020. Dessutom arrangeras seminarier för allmänheten om olika teman inom reformen av den sociala tryggheten.

11. Ersättarnas deltagande (bilaga 5)

Enligt förslag från presidiet ska ersättarna delta i sammanträdena endast om den ordinarie medlemmen har förhinder. Kommittén diskuterade förslaget. Presidiets förslag antogs enligt bilaga.

Ersättarna kommer att få kallelserna till sammanträdena för kännedom och de har tillgång till sammanträdesmaterialet på Tiimeri.

12. Tiimeri-arbetsytor

Sammanträdesmaterialet kommer framöver att spridas via Tiimeri-arbetsytorna. Kommitténs och sektionernas Tiimeri-arbetsytor är öppna för alla som utnämns till kommitténs och sektionernas arbete. Tiimeri-arbetsytan för presidiet och sekretariatet är avsedd för tjänstemannaberedning och därför tillgänglig enbart för dessa ordföranden, vice ordförandena och sekreterarna.

13. Övriga ärenden

Inga övriga ärenden.

14. Mötets avslutande

Ordföranden tackade deltagarna och avslutade mötet med att tillönska deltagarna en trevlig sommar.

Bilagor

Bilaga 1 Utkast till protokoll

Bilaga 2 Principer för kommittéarbete

Bilaga 3 Sammanställning: Kommittémedlemmarnas syn på problemen i den sociala tryggheten

Bilaga 4 Sammanställning: Kommittémedlemmarnas och de permanent sakkunnigas syn på problemen i den sociala tryggheten

Bilaga 5 Ordförandenäs förslag till ersättarnas deltagande i sammanträden

Bilaga 6 Diapresentation